

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Moč teme.

Svet in človeštvo sta pozornica dvoboja med dobrim in zlim duhom. V duši vsakega poedinca, v vsaki družini, v vsakem narodu in v vsem ljudstvu se vrši ta dvoboj med duhom svetlobe in duhom teme, vrši se od začetka do konca stvarstva, od rojstva do groba. Tako je razrešil največjo uganko, uganko življenja, Kristus, tako so za njim sledili zadnji življenski resnici vsi veliki možje. To dokazuje svetovna povestnica v padcih in višinah družin in narodov in vsega sveta od prvega dne življenja na zemlji.

Veliki iskalec življenske resnice, Tolstoj, je zapisal v neki svoji razpravi: Največ ljudi živi samo živalsko življenje. V svoji razpravi je pisal naprej: „Od znotraj vemo, da človek živi samo svoji sreči, njegovo hrepenenje po sreči in njegova težnja za njo tvori njegovo življenje. Domišlja si, da mora biti sreča, ki jo išče, njegova osebna sreča. Kmalu pride do spoznanja, da stremijo za srečo tudi drugi in da si vsak prizadeva biti srečen in zato vsak stori dosledno vse, kar je drugim v jezo in pogubo. Vidi, da je skoro brezupno zanj tekmovali v takem boju, kajti vse človeštvo je proti njemu. Če v tem boju za srečo slučajno zmaga, se sreče ne more naužiti, kakor bi hotel. Radosti ni, dolgačas, prenasičenost, neprijetnost in boleznj se množe, pred njim stoji starost, bolezen in smrt. On bo ležal v grob, svet pa živel naprej.“

Veliki slovanski mislec je s temi svojimi besedami sijajno pogodil eno, temno stran življenja. Ob razgledu po našem svetu že ob nekoliko globlji misli lahko razkrijemo delovanje duha teme v njegovi strašni trojedini zlobi: v sebičnosti, pohlepu in mesenosti. To je njegov kašipot k življenski sreči.

Služiti sebi, svoji koristi in svoji časti! To je znamenje našega časa. Iz te temne strasti živimo in hrepenimo, za tem ciljem je usmerjen naš gib in naše delo. Ob prvem dozdevnem uspehu se razočarani oziramo za srečo, hlepimo naprej, se trgamo in razdvajamo, v temnem duhu ubijamo in uničujemo, kar nam pride na pot, dotlej da se spehani zgrudimo obnemogli in izgubljeni. Družina, stan, narod — ne vemo, kam z ljubeznijo do žene, otroka, do soseda in vrstnika, do bratov in sester svojega rodu in svoje krvi. Potem ni čuda, da hira družinsko in narodno življenje kot cvetje brez toplega sonca.

Iz sebičnosti je človek pohlepen. Prevzema ga strast za premoženjem, bogastvom. Čim več si nagradi, tem hujša je želja, da bi imel še več. Nič mu ni za to, da ob njegovem pohlepu stradajo drugi, se pogrezajo v brezposelnost in predajajo obupu. Slep je pohlepnež in gazi potoke krvi, da si nabere bogastva. Ne vidi kratkotrajnosti namišljene sreče, ne vidi venečih družin, prezre razdvojenost narodne družine. Vse to dotlej, da objame val stiske še njega in ga ob njegovi trdovratnosti pogazi in stre kot škodljivca obče koristi.

Najtemnejša izmed temnih modrosti je mesenost, užitkaželjnost. Slika srečo v najlepših barvah, pri tem pa meri in ubija tujo in lastno bit. Človeka poniža v žival, ki gazi v blatu in gnoju, razjeda družine v njihovih koreninah in tira narode v propast in pogin.

Strašna je oblast teme in ne odtehtajo je kazenski zakoniki držav, policije in ječe, ne miloščine in dobrote iz usmiljenja, ne diktature vlad in ne šibe v maternih ali učiteljevih rokah.

„Slišali ste, da je bilo rečeno v starem času: Ne ubijaj; kdor ubija, bo kriv sodbe; jaz pa vam pravim, da vsakdo, ki se jezi nad svojim bratom, bo kriv sodbe... Slišali ste, da je bilo rečeno: Ne prešestuj; jaz pa vam pravim, da vsak, kateri ženo

pogleda, da jo poželi, je že prešestoval v svojem srcu... Slišali ste, da je bilo rečeno: Oko za oko in zob za zob; jaz pa pravim, ne zoperstavljajte se hudim, temveč če te kdo udari po tvojem desnem licu, nastavi mu še drugo... Slišali ste, da je bilo rečeno: Ljubi svojega soseda, črti svojega sovražnika; jaz pa vam pravim: Ljubite svoje sovražnike, dobro storite njim, ki vam sovražijo, in molite zanje, ki vas preganjajo...“

Ali ni tudi nam, kakor je bilo velikemu Tolstoju ob prebiranju teh Učenikovih besed, ki je iz pridige na gori razumel predvsem eno: veliko zapoved ljubezni, nesebične, radodarne, duševne. Ljubezni, ki zapoveduje, naj ne služimo sebi, ker si

tako slabo služimo, marveč bližnjemu in njegovi koristi, njegovi časti in njegovi dobrobiti. Svet, razbit in razdejan ob sebičnosti in pohlepu v milijone drobcev, se ob ljubezni združi v čudovito celoto, katere udje so narodi in v narodih družine. Tiha, trajna sreča polni srce ljubečega, ki se poživlja kot svečka v službi svojega brata, na oltarju svoje družine in svojega naroda.

Ubogo človeško srce, ki krvaviš ob strašnem dvoboju dobrega z hudim iz tisočerih ran, naj bi ti bila ob prazniku Duha ljubezni dana uteha pravega spoznanja svoje sreče! Da bi ob tem spoznanju se razjasnili pogledi in zaživele naše družine in naš narod novo, lepše življenje!

Kancler! Slovenska koroška mladina kliče!

Materinski dan je proslavila vsa Avstrija v tisočerih prireditvah. Med najdostojnejšimi je bila materinska proslava na Dunaju, katere so se poleg visokih cerkvenih dostojanstvenikov in članov vlade s kanclerjem na čelu udeležile dunajske matere vseh slojev. Slavnostna govornika dunajski župan Schmitz in kancler Schuschnigg sta med drugim ob viharnem pritrjevanju navzočih izpovedala materam tudi sledeče:

„Hočemo se truditi, da ukoreninimo v našem narodu in posebno v naši mladini naravno, zdravo in globoko versko prepričanje pred ženo, materjo otrok, in zato pred ženo, materjo našega naroda.“ — „Mi, ki se zavestno odklikamo od vsakega materializma, vemo, da otroci, ki jih dajete državi, niso državna lastnina, mi vemo, da gre za božje otroke!“ — „Mi hočemo, da doraste mladina, ki bo sodelovala na izgradnji države in bo nosilka miru. Avstrijskih mater naj ne skrbi, da bi država morda zlorabljala otroke, ki jih ji darujejo! Mladini hočemo pripraviti srečno, sončno, mirno domovanje.“

Tudi v našem deželnem mestu so se prav primerno spomnili velikih dobrotnic-mater. In v slovenskem delu dežele? Če izvzamemo materinske proslave farnih družin in slovenskih prosvetnih društev, moramo z žalostjo ugotoviti, da so se vršile številne druge materinske proslave, na katerih je naša mladina zavestno prisiljena morala zamolčati materno slovensko besedo, morala zatajiti domačo slovensko nprav svojih mamic in celo nastopati v nemških narodnih plesih. Predvsem slednji so po svojem ponemčevalnem namenu in iz tega namena sledečih nepravilnih posledicah in okoliščinah brezobzirno sramotenje časti naših mater in narodnega značaja mladine in pomenijo nizkotno zlorabo nemškega kulturnega blaga. Šolska vzgoja mladine pa je s svojim preziranjem slovenske matere govornice že sama nekulturno skrunjenje materinske časti in materinskega dostojanstva.

Kancler! Slovenska koroška mladina kliče po nujni pomoči!

Samostojna Avstrija.

Opazke raznih listov k svoječasnemu sestanku kanclerja dr. Schuschnigga v Benetkah so izzvene izprva v domneve, da bo Avstrija bolj ko kedaj navezana na Rim in Berlin. Kmalu pa se je ozračje okoli novega položaja Avstrije razčistilo in danes se lahko sme reči, da je bodoča avstrijska smer v Podonavju jasna. Zvezni predsednik Miklas in kancler Schuschnigg sta se mudila v Budimpešti. Njun poset je potekel v znamenju ozke povezanosti med obema državasosedama, ki nikakor nočeta biti navaden privesek rimsko-berlinske zveze, marveč hočeta v Podonavju zasledovati dejansko zblizanje med državami. Pri tem smatrata enakopravnost v poštev prihajajočih držav kot temelj bodočega sodelovanja. Pisanje listov v rajhu dokazuje, da Berlin s kanclerjevo politiko ni povsem zadovoljen.

Nemčija želi Italijo privezati na svoje cilje. Komaj se je vrnil Göring iz Italije, se je napotil k Mussoliniju zunanj minister Neurath, za njim pa pričakujejo vojnega ministra Blomberga. Neurathova pogajanja so se tikala vprašanj tesnejšega gospodarskega sodelovanja med Nemčijo in Italijo, Španije, kjer sta z razvojem očitvidno zadovoljni obe državi in Anglije ne bosta več razburjali, in še Podonavja. Glede slednjega se Italija ne nahaja v zavidljivem položaju, ker nikakor ne more hkrati

ustreči težnjam Dunaja in Berlina. Poset vojnega ministra Blomberga v Rimu pa naj bi veljal sklenitvi vojaške zveze med državama.

Vatikan je odgovoril Nemčiji na njeno protestno noto mirno in stvarno. Odgovor navaja slučaje, v katerih je vlada kršila sklenjeni sporazum, povdarja nujnost, da se razčisti ozračje, in potrebo dejanj in zvestobe diplomatskim pogodbam, če naj se odnošaji med Vatikanom in Nemčijo spet uravnajo. — V Nemčiji se medtem kulturni boj nadaljuje, ki bi znal imeti odpoved konkordata od strani Vatikana za posledico.

Mala zveza se utrjuje. Minuli teden je prispelo v Beograd večje število poslancev in senatorjev iz Čehoslovaške in Rumunije. Udeležili so se slavnostne seje narodne skupščine in senata, ob kateri je prišlo tesno prijateljstvo držav Male zveze do očitnega izraza. Beograjsko prebivalstvo je prirejalo gostom iz bratskih držav viharne ovacije. Gostje so si ogledali tudi večje zanimivosti Beograda in okolice.

Franco poziva Baske, naj se predajo. V posebnem apelu jim je obljubil, da bo spoštoval njihove narodne tradicije, svoboščine njihovih občin in uveljavil učinkovito, socialno pravico. Zadnji trenutek je, ko se še zamorejo v miru predati in bodo sojeni samo za zločine odgovorni. — Francove čete Bilbao-a še niso zasedle, a je padeč baskiške prestolice pričakovati. — V Barceloni so se skušali anarhisti s krvavim uporom polastiti oblasti

nad mestom. Upor je vlada s silo zadušila in spet upostavila vsaj zasilen red. — Ob Madridu nič posebnega.

Oči vseh zrejo v London, kjer so se povodom svečanosti kronanja sešli državniki vseh držav sveta. Avstrijo zastopa drž. tajnik Schmidt, Jugoslavijo knez-namestnik Pavel in kneginja Olga. Italija ni poslala posebne delegacije. Splošno se pričakuje, da bodo londonski dnevi pomenili višek letošnje politične sezije v Evropi in bodo prinesla mnogo razčiščenje zamotanih vprašanj, tako tudi vprašanja Podonavja.

Na Japonskem so imeli nedavno volitve v poslansko zbornico. Proti pričakovanju sta dobili opozicionalni stranki Minšeito in Šejukaj absolutno večino glasov, dočim si je vladna stranka priborila komaj dve desetini mandatov. A kljub porazu vlada grofa Hajašija ni odstopila. Za njo stojijo vojaški krogi in bi podpirali njene namere, da presnuje gospodarsko in politično osnovo države. Cesar se dalekosežnih reform brani, vendar bo očitno moral pristati na to, da se dosedanji demokraciji pristržejo peruti.

Pogled po državah. Med pravoslavni velikonočnimi prazniki sta se v Sloveniji sestala knez Pavel in vodja Hrvatov Maček. — 8. maja je Italija proslavila zasedbo Abesinije. — V Nemčiji so napovedali 400 procesov proti katoliškim duhovnikom in redovnikom. Iz Berlina spet prihajajo vesti o zblizanju Nemčije s sovjetsko Rusijo. — Povodom katastrofe „Hindenburga“ se je smrtno ponesrečilo 34 oseb, 15 je težko poškodovanih. — Med Anglijo in Italijo napetost narašča. Italija je prepovedala razen treh vse angleške liste in odpoklicala svoje dopisnike iz Londona. — Irska se je proglasila za svobodno republiko z imenom „Eire“. Uradni jezik je naprej irski, potem angleški. — Egipt je na dolgotrajni konferenci v Montreux-u dosegel popolno gospodarsko neodvisnost. — Francoski min. predsednik Blum je nedavno v parlamentu posvaril delavce, naj ne stavijo prevelikih zahtev, sicer zaide Francija v nevaren položaj. — Angleški minister Eden je v nedavnem govoru omenjal, da bi razvoj Evrope znal voditi v grozotno bodočnost, če bi se države posluževale načinov španske vojne. — 4000 baskijskih otrok je prispelo na begu v Francijo.

Zrakoplov „Hindenburg“ je zgorel. Minuli teden je dohitela veliki nemški zepelin „Hindenburg“ tik ob pristanku na ameriškem letališču Lakehurst strašna katastrofa. Zrakoplov, v katerega kabinah se je nahajalo 100 ljudi, se je zibal komaj še 35 m nad zemljo, ko je v prednjem delu ladje iz še nepojasnjenih vzrokov švignil plamen in objel balon, ki je bil v par sekundah v ognju. Sledile so močne eksplozije, od zračnega velikanja je končno ostalo samo še skrivljeno železno ogrodje. Izmed potnikov in posadke je bilo 37 mrtvih in več težko poškodovanih. Nekateri potniki so se rešili s skokom skozi okno svojih kabin. Novica o strašni nesreči je pretresla vso Nemčijo. Eckener, ki se je nahajal v Gradcu, kjer naj bi predaval o nemškem letalstvu, je takoj odpotoval v Ameriko na čelu komisije, ki naj pojasni vzroke katastrofe.

PODLISTEK

Benjamin Disraeli:

Vstaja Škenderbegova.

(28. nadaljevanje.)

Predno je napočilo jutro, se je krščanska vojska že razpostavila v bojni red. Škender je poveljeval sredini. Hunijad desnemu krilu. Levo krilo so vsled nujne prošnje prepustili atenskem knezu. Megla, ki je pokrivala ravnino, je omogočila Niceju, da je skoraj neopaženo napadel desno turško krilo. Z nepremagljivo silo je navalil na moslemske vrste in jih pripravil v velik nered. Mohamed je prihitel z novimi četami na pomoč.

Velikanska množica janičarjev je z glasnim klicanjem Alaha in preroka udrla proti krščanskemu središču. Hunijad je nameraval napasti od strani, pa je bil sam napaden od turške konjenice. Vnel se je splošen boj, ki je divjal z veliko silo. Škender je namestil v svoji sredini novo, mogočno baterijo topov, katere mu je podaril papež in ki so ravno dospeli iz Benetk. Ti topovi so strašno podirali turške vrste. Škender pa jih je sam s svojim nepremagljivim scimetarjem kar kosil. Klanje je bilo strašno! Vpitje grozno! Toda med vsemi krščanskimi vitezi se ni nobeden tako odlikoval kakor atenski knez. Z brezobzirnim obupom je planil na

Položaj koroških kmetov.

(Iz govora mil. kanonika msgr. Val. Val. Podgorca v Šmihelu.)

Prosvetna zveza je uvrstila v svoje delo tudi razmotrivanje o gospodarskih vprašanjih, kar je hvalevredno, ker je gospodarstvo temelj vse prosvete in kulture. Če pride misijonar v Afriko, se ne sme zadovoljiti samo s poučevanjem vere, marveč mora ljudi učiti, kako naj obdelujejo svoja polja, gradijo svoje hišice, kako je treba rediti živino. Z duhovnikom pride misijonski brat, ki postavlja mline in žage, pridejo misijonske sestre, ki uče dekleta ženskih del. Misijonski časniki prinašajo slike: stare indijanke so podobne cigankam, ki se klatijo po naših vaseh, hčere pa so ljubke in lične. Gospodarstvo je temelj kulture, vera pa duša vsake prosvete.

Kako je z našim gospodarstvom? Smemo reči, da še nikdar ni bilo tako slabo ko danes. Posestniki prihajajo po vrsti pod prisilno upravo, eksekucije sledijo druga drugi, kmet ne more plačevati obrtnikov, domovi in cerkve propadajo. V štev. „Kärntner Tagblatt-a“ od 8. nov. 1936 piše nek strokovnjak, da je v vseh avstrijskih deželah število živine v letih od 1923 do 1934 narastlo, Koroška pa je nazadovala za 400 goved in 4500 konj, kar znači vrednost 2.3 milijonov S. Zato se danes n. pr. pravi, da je Podjuna pokrajina s praznimi hlevi. Proizvodnja mleka se je dvignila na Tirolskem za 40, na Solnograškem za 32, Štajerskem za 35, na Predarlsem za 52, na Zg. Avstrijskem za 34, v Nižji Avstriji za 44 procentov, na Koroškem pa komaj za 28%. Nič boljši ni z gradnjo takozvanih „Güterwege“. V planinskih krajih se gradijo z državno pomočjo pota, ker je moralo do sledj ljudstvo seno in gnoj nositi na hrbtih na polje. Prav, da se jim pomaga. A od dovoljenih 21 milijonov je dobila Tirolska 23%, Solnograd 14, Predarlška 11, Koroška pa samo 7 odstotkov!

Ljudsko premoženje pojema. To se vidi najbolj na nazadovanju vlog v velikih hranilnicah in malih posojilnicah. V letih 1931 do 1935 so se na Koroškem znižale vloge od 54 na 46 milijonov, na Štajerskem in v Solnogradu so se držale precej na stari višini, dvignile pa so se na Predarlsem od 29 na 34, v Zgornji Avstriji od 175 na 184, na Nižjem Avstrijskem od 289 na 294 in na Dunaju od 718 na 798 milijonov šilingov. Stanje vlog v malih podeželskih kreditnih zavodih je bilo

	leta 1931 milj. šil.	leta 1934 milj. šil.
Burgenland . . .	11.8	11.5
Koroška	15.6	12.8
Nižja Avstrija . . .	89.7	106.7
Zgornja Avstrija . .	61.0	67.0
Solnograd	20.5	19.0
Štajerska	51.7	47.7
Tirolska	46.8	44.9
Predarlška	21.6	23.1

bojišče in videlo se je, kako se vse umika pred njegovim groznim navalom. Njegov vzgled je navdajal njegove vojake s takim navdušenjem, da se njemu nasproti stoječi del turške vojske ni mogel dolgo ustavljati strašnemu pogumu in srčnosti kristjanov, četudi je navduševal Turke sam princ Mohamed.

Nicej je potem hitel na čelu izbranih čet Škendru na pomoč, planil na janičarje od zadaj ter jih popolnoma obkolil. Hunijad je naenkrat vnovič napadel levo turško krilo. Ker se Moslemi niso nadejali toliko moči in odločnosti in poguma svojih nasprotnikov, se jih je polastil strah. V nekoliko minutah je nastal divji nered in njihovi poveljniki so si zaman prizadevali, da bi jih zopet zbrali.

S krvavim scimetarjem v roki je pozival in navduševal Škender svoje vojake, da si zagotovijo popolno zmago križa in svobodo Epira.

Turki so padali kot snopje. Ko je Mohamed spoznal, da je vse izgubljeno, je zbežal v spremstvu nekoliko vojakov in evnuhov proti goram in prepustil svojo razpršeno vojsko skrbi svojih paš. Povsodi je bilo videti begunce in njihove zasledovalce. Nekaj jih je bežalo tudi proti morju, kjer je bilo usidrano turško brodovje. Ravnina je bila posuta z mrtvimi trupli, orožjem, šotori in prapori. In med kristjani, ki so padli v boju, se je nahajalo tudi truplo atenskega kneza.

Ko oddaja država javna dela pri gradbi cest, je bila Koroška spet zapostavljena. Na Koroškem je nedograjenih cest 61%, na Tirolskem 14.6, na Predarlsem 23, v Nižji Avstriji 24, na Zg. Avstrijskem 40, na Štajerskem 23%. — Državnih uradnikov nastavlja na Koroškem manj ko drugod. Če bi se nastavljali, kakor na Tirolskem ali v Solnogradu, bi bilo v deželi 2000 do 3000 uradnikov več in od teh bi ljudstvo zaslužilo v letu do 8 milijonov šilingov.

Pred vojsko je bilo v deželi povprečno v letu na dražbi 37 kmetij. Leta 1933 pa jih je bilo 876. Število je v naslednjih letih nekoliko padlo, a ne zaradi izboljšanja razmer, marveč zato, ker se upniki bojijo stroškov in čakajo spremembe. Za toliko posestev ni več kupcev. Če ni kupcev, pada vrednost posestev vedno bolj in velike Sparkasse nimajo več za kmete posojil. Dež. zadružna zveza si je prizadevala o priliki občnega zbora koroške Sparkasse dobiti za kmetijstvo kreditov, a so ji odgovorili, da se kmetom ne more posojevati, ker imajo s kmečkimi posojili vedno izgubo.

Vse te težke številke dobro označujejo položaj koroških kmetov. Številke so delno tudi nerazumljive, ker bi morala država Koroško kot obmejno deželo podpirati vsaj tako, kot podpira druge dežele. Usoda slovenskih kmetov v deželi je še nekoliko boljša od one nemških kmetov. Iz zemljiških knjig celovškega okraja je naprimer razvidno, da so naši ljudje delno še nezadolženi, dočim je nemški kmet skoroda že pokopan. To izhaja iz tega, ker naši ljudje niso najemali toliko denarja in so delavnejši ter varčnejši od nemških sosedov.

V tem težkem položaju moramo ljudem najprej svetovati: Nikar ne obupajte! Težki časi se morajo premagati in se tudi bodo premagali. (Konec v prih. številki.)

DOMAČE NOVICE

Ljubljana. (Spomladanski velesejem in drugo.) Letošnji vigradni velesejem bo od 5. do 14. junija. Za posetnike je dovoljen na jugoslovanskih železnih polovičen, na avstrijskih četrtinski oz. tretjinski popust. Vizumska taksa znaša 20 din. Letošnja razstava bo nudila predvsem sliko industrijske in obrtniške proizvodnje v Sloveniji, pridružena ji bo gospodinjska in lovska razstava i. dr. Prijavljenih je preko 600 razstavljalcev iz 14 držav. Velesejmske izkaznice se dobijo tudi v upravi našega lista. — O priliki jesenskega velesejma pa priredi ljubljanska sekcija Jugoslovenskega novinarskega združenja v proslavo 140letnice prvega slovenskega lista, Vodnikovih „Lublanskih Noviz“ in 30letnice organizacije slovenskih poklicnih novinarjev jubilejno razstavo slovenskega novinarstva. Slednja bo kulturen dogodek prve vrste ter bo podajala celoten pregled nastanka in razvoja slovenskega novinarstva od najstarejših časov do današnjih dni. Na razstavi bodo novinarji izdali poseben dnevnik, ki bo pred očmi obiskovalcev urejevan, stavljen, tiskan in razpo-

XXI.

Ko je ležalo mrtvo truplo nesrečnega ljubimca Hunijadove hčere še na bojnem polju, je vsprejemal njegov bolj srečni prijatelj sredi prizorišča svoje zmage čestitke svoje osvobodene domovine. Poraz Turkov je bil popoln in je v zvezi z njihovim porazom v Bulgariji obvaroval pred novimi napadi krščanstvo. Škender je sredi svojih kneževskih zaveznikov in epirskih glavarjev, zmagovalnih praporjev krščanstva in vpljenih bojnih znakov moslemskih prejel od Hunijada roko njegove lepe hčere.

„Po zaslugi teh hrabrih vojakov,“ je odvrnil junak, „morem sedaj podati tvoji hčeri varno, častno in krščansko domačijo.“

„Ti si, veliki gospod, ki mu Epir dolguje svojo varnost in svobodo,“ je rekel poveljnik, ko je nagovoril Škendra, „svojo narodno neodvisnost in svojo sveto vero. Vse, kar nam sedaj preostaja storiti, je, da si vse to ohranimo in zagotovimo. In da obdržimo vse te stvari, trajno in vspešno, ne vem boljšega, kakor da te prosim, da vsprejmeš krono svojih podanikov. In zato zakličem: Bog poživi Škendra, epirskega kralja!“

In vse ljudstvo je vpilo in klicalo: „Bog poživi kralja! Bog živi Škendra, epirskega kralja!“

Konec.

šljan. Častno predsedstvo razstave slovenskega novinarstva tvorijo minister dr. Anton Korošec, dr. Albert Kramer in dr. Fran Kulovec.

Sprejem v kn. šk. Marijanišče v Celovcu. Prošnje za sprejem v deško zavod Marijanišče v Celovcu je vložiti najpozneje do 15. junija potom pristojnega župnijskega urada na kn. šk. ordinariatu ali na ravnateljstvo zavoda. Ravnateljstvo da na željo podrobna navodila glede sprejema.

Gallizien—Galicija. V dneh 21. in 22. aprila smo smeli v svoji sredi pozdraviti prevzv. škofa dr. Andreja Rohrachera. Vreme je bilo dovolj ugodno, da se je sprejem zamogel vršiti na prostem pred cerkvijo, kjer so bili postavljeni slavoloki. Med grmenjem topičev se je visoki gost pripeljal na vas in bil prisrčno pozdravljen. Najprej je govoril pozdravne besede domači g. župnik. V svojem govoru je posebno spomnil dveh nesreči, ki sta se v zadnjih letih pripetili. Leta 1933 je pogorelo župnijsko gospodarsko poslopje in leto navrh je postal žrtev plamena glavni oltar farne cerkve. Nato so deklamirali 4 šolarji, nakar je pozdravil nadpastirja v imenu šole in dom. fronte g. nadučitelj Šporn, za občino g. župan J. Rotter in za požarno brambo načelnik Wolte. Ravnotako je pozdravilo visokega gosta orožništvo. V imenu katoliške akcije je govoril g. Jurij Pušnik. Prevzvišeni se je za prisrčne pozdrave in lepi sprejem toplo zahvalil. Po vходу v cerkev, ki je bila krasno okinčana, je bilo izpraševanje šolarjev, ki so se razmerno prav dobro odrezali. Pri cerkveni vizitaciji je nadpastir posebno občudoval krasno dragoceno mašno obleko, s kakoršnimi se zamorejo ponašati le redke cerkve. Drugi dan je bila slovesna škofova sv. maša, med njo nadpastirjev nagovor in nato sv. birma, katero je sprejelo 97 birmancev.

Izpod Žingarce. (St. Johann i. R.—Št. Janž v R.) Dne 4. t. m. se je v Žingarci zgodila strašna nesreča. Drvar Martin Schweiger, ki je v službi pri lesotržcu Wernigu iz Podgore, je z drugimi tovariši podiral drevesa. Nenadoma se višje nad njim odruši od skale večji drobci, pridrvi v bliskoviti naglici proti delavcu ter ga zadene naravnost v čelo. Delavec se ob silnem udarcu onesvesti in pade nazaj, pri tem pa se nabode na štrlečo vejo, ki se mu zarije globoko v prsa. Nesrečnežu priskočijo tovariši na pomoč in takoj obvestijo zdravnika dr. Roma, ki težko ranjenega za silo obveže in odredi, da ga boroveljski rešilni voz odpravi v Celovec. Med vožnjo se ranjenec vzbudi in začne vsled strašnih bolečin besneti, da so ga morali ob prihodu v mesto oddati v umobolnico.

Veselo in žalostno iz Rosegg—Rožeka. Dne 24. m. m. je pripeljal novi predstojnik okrajnega sodišča g. dr. Rudolf Rögger k nam svojo novoporočeno ženo gospo Emico roj. Berka. Poročila sta se v Gradcu, kjer je nevesta doma, in se nato podala na daljše ženitovanjsko potovanje na obalo Jadranskega morja. Ob prihodu v Rožek je nevesto spremljala tudi njena mati, ki je v novem stanovanju prinesla ženinu in nevesti hleb kruha in po stari krščanski navadi blagoslovila novoporočenca z blagoslovljeno vodo, nakar je nevesta poškopila novo stanovanje. Ta lepi obred, katerega se tudi naše ljudstvo — hvala Bogu — še povečini drži, je najboljši dokaz, da je mlada nevesta iz zavedne krščanske družine. Novoporočencema je domača občina v nedeljo navrh priredila lep pozdravni večer, požarna bramba pa bakljado. V imeđu občine je mladi par pozdravil župan g. Huber. Novi sodnik je zaveden katoličan in to svoje prepričanje neustrašeno tudi pokaže. Vešč je tudi slovenščine in slovenskim strankam rad s slovensko besedo pomaga. Mladi družinici želimo tudi mi obilo sreče. — Dva dni navrh smo v farni cerkvi praznovali poroko naše dolgoletne cerkvene pevke gñe Micike Zeichen, katero nam je odpeljal na svoj dom Habnarjev Tevži na Reki. Cerkevni pevci so ji priredili lep poslovljni večer, preč. župnik Dobernik pa se ji zahvalil za njeno dolgoletno delovanje v cerkvenem zboru. Naj bo njuno zakonsko življenje lepa pesem Bogu in narodu! — Isti dan smo nesli na božjo njivo g. šolskega ravnatelja Antona Tiefenbacherja. Celih 33let je služboval na naši šoli in pri nas užival zasluženi pokoj. Rodom Nemeč iz Leške doline je bil napram Slovencem pravičen. Globokoveren in vesten učitelj je doživel marsikak lep sad svojih nekdanjih učencev, ki danes že delujejo v raznih stanovih. Pogreba se je udeležila tudi šolska mladina in

mного stanovskih tovarišev. Ob odprtem grobu sta govorila poslovljne besede g. župnik Dobernik in nadučitelj g. Polzer, ki vredno nadaljuje delo pokojnega na naši šoli. Dobremu učitelju bodi Bog plačnik! — Že poldrugi mesec gradijo novi most čez Dravo. Nekoliko je delo zadrževalo neprijetno vreme, delno pa so krivi tudi merodajni, da se je zavleklo delo do srede maja. Zaraditega je zelo trpel promet. — O priliki Hitlerjevega rojstnega dne ni bilo pri nas nobene propagande, kar je dokaz, da razsodnost le zmaga. Edino pametno!

St. Kanzian—Škocijan. Vašemu dopisniku od tu se vsled dolge zime črnilo še ni odtajalo, s svinčnikom pa nerad piše. Zato ima toliko ostalih novic. Evo jih: Za popravo kamenjskega mostu mora naša občina plačati 2300 S. Avtoritarno so iz Celovca ukazali, da se morata Škocijan in Klopinski jezero proglasiti kot „Kurort“ in mora klopinski okoliš prispevati v Celovec za centralo za povzdigo prometa s tujci čez 3000 S. Prenočevanj za leto 1936 se je izkazalo nad 40.000. Ker se vsled tega vse podraži, se bodo tujci našega sicer lepega in doslej po cenah nizkega jezera izognili. Ker bo sila težko spraviti zgornjo svoto skupaj, je odstopila naša komisija za tujski promet s svojim zaslužnim načelnikom g. Evgenom Pohlom na čelu ter izročila vse agende okrajnemu glavarstvu in dež. vladi. Tujci, ki prihajajo k nam, so iz bolj revnih meščanskih krogov, ki tudi trpijo vsled krize. Bogataši, katerim Klopinj ne more nuditi komforta po vzgledu velikih modernih letovišč, k nam ne prihajajo. Brez tujcev je naš Škocijan do novejšje dobe tudi izhajal. Zdaj pa bi bila vsled tega katastrofa, ker so posestniki investirali veliko denarja in se zadolžili.

Ljudsko gibanje. (St. Kanzian—Škocijan.) Cerkevna matična bilanca v letu 1937 je pri nas ugodnejša od lani. Po nemških časopisih in revijah tožijo učenjaki, da nemški narod kljub inteligenci in bogastvu ter podjetnosti nazaduje. Mrličev je vsako leto več ko rojstev. Izračunili so celo že, da bodo z letom 1960 Slovani zavzeli nad polovico ne samo evropske celine ampak tudi prebivalstva. Po zadnjem uvodniku v našem listu nismo mi koroški Slovenci v tem pogledu prav nič vzorni Slovani, ker zaostajamo celo za nekaterimi nemškimi okraji v deželi po številu rojstev. Naš Škocijan pa v letu 1937 ne bo pri nazadnjakih. Doslej imamo že 15 rojstev in samo 7 mrličev. — V zadnjem času so se preselili v večnost zadnji moški posestnik nekdanj mogočne Mičejeve kmetije v Spodnjem Podgradu Tomaš Bavtižar. Ravno tam je nagloma umrl in se dal na graškem krematoriju sežgati bančni kotirolo in posestnik Engländer. Pokopali smo nadalje dve pridni in vzorni materi: Kosovo Nežo Saher v Samožni vesi in Mežnarjevo Ano Golež v Klopincu. Naj jima poplača in ju sodi božje usmiljenje! — Ženimo se tudi, kot malokje in malokdaj. Vstal je na noge Klopinj. Čičmanov Foltej si je na svoj dom pripeljal Jožefino Mitteregger z Nemške Bistrice na Zgornjem Štajerskem. Habihov Janez Urank je vzel Ljudmilo Wölbl iz Globasnice. Na naše neveste imajo poseben „šnajd“ Mohličani in Kamenjaki. Mohliški cerkveni ključar, skrben in napreden gospodar Komarjeve hiše, je rekel Grajfovi Tilki: Bodi mamka mojim osirotelim otrokom — in po nekoliko obotavljanju je djala: Pa bod taj! Z njo je izgubil cerkveni zbor pridno in dobro pevko. Saj se je tudi ob poroki z lepo pesmijo dostojno poslovlil od nje. Velikovški kovaški mojster Marko Kumer nam je odpeljal Stukovo Gretko Hojzl iz Srej, beljaški železničar Olsacher Praževno Micko na Jezernici, mladi posestnik Sovdbove hiše v Lovankah Urško Kranjc iz Grabalje vesi in skromni Ukmarjev Miha Čom v Kamenu mlado Škrjančevu Faniko iz Vinar. Delavci na Dravi so tudi rekli, da si nočejo več sami prati in kuhati južine, zato je šel Rožarjev Tone v Tinje po Klamarjevo hčer in Rušov Boštjan Burjak se poroči s Sečnikovo Katarino Jernej. V pustu smo imeli iz naše župnije 4 pare, sedaj pa že 9. Naše neveste slovijo kot dobre gospodinje, zato pa jih tudi pridejo snubit iz daljnih krajev. Naj ne pozabijo na svoj lepi škocijanski dom in na milo slovensko govorico! Bog z njimi in Marija!

Za binkoštno praznike je prijavljeno večje število dragih gostov iz Jugoslavije. Med drugimi priredi ljubljanska Prosvetna zveza večji izlet preko Ljubelja po Rožu do Blač na Zili in nato preko Beljaka in Osojskega jezera v Celovec ter Gospo sveto. Rastoče zanimanje za naše lepe

koroške kraje, ki ga je opazati med rojaki v Jugoslaviji, je razveseljiv in tudi za povzdigo našega tujskega prometa pomemben pojav. Želeti bi bilo, da bi bilo izletnikom binkoštno vreme naklonjeno in da bi našli v naših dolinah prijazno, vedro ljudstvo.

Izpod Pece. (Globasnitz—Globasnica.) Strah nas navdaja za jesenski pridelek. Dolgi mraz in deževje sta zredčila setve, da so morali mnogi gospodarji podoravati svoje njive, škodo je utrpelo tudi sadno drevje. K drugim nepravilnostim so se torej sedaj pridružile še vremenske in ni čuda, da se nezadovoljstvo ljudi počasi spreminja celo v obup. Tembolj cveti zato tihotapstvo, ki ga ne morejo odpraviti ne denarne kazni in tudi ne zapori. — V nedeljo 9. t. m. smo pokopali 85letnega Tomunovega očeta. Bil je vseskozi poštenjah. Pokoj njegovi duši! — Naše društvo se je v letošnjem postu postavilo kot lani s „Pasijonom“, ki je bil kljub trajnemu slabemu vremenu dobro obiskan. Igralci so sedaj celo vabljeni v Jugoslavijo, da gostujejo s „Pasijonom“ v Črni. Pretresljivo igro bodo podajali na tamošnjem odru štirikrat. — Še drugo veselo vest imamo: dva društv. odbornika in odlična pevca, Rajko Greiner, pd. Uranšek, in Anica Smrečnik, pd. Prutejeva, sta stopila v pondeljek 10. t. m. pred oltar in si obljubila večno zvestobo. Društveniki in Marijina družba so mladi par počastili s pesmijo. Želimo jima obilo sreče in zdravega zaroda!

Drobiž. Za kaplana v Tinjah je imenovan č. g. Franc Fröhlich, župnijo Kamen sooskrbuje ml. prošt Benetek, bolezenski dopust je nastopil boroveljski župnik preč. dr. Geramb. — S 1. majem so znižani prispevki na tiskovine v prometu med Avstrijo in Jugoslavijo za polovico dosedanje višine. — V četrtek in petek pred Binkoštni zaseda dež. zbor. — Heimatbund je priredil v Ždovljah pri Glinjah „eine deutsche Muttertagsfeier“. — V Čačah pod Dobračem hitijo v gradu grofa Münstra s pripravami na sprejem vojvode Windsorskega in njegove neveste, s katero se bo poročil v Franciji. — Glasom odredbe je treba znamko za dvokolesa letos pritrčiti na levo stran prednje osi. — Pogrešajo 65letnega posestnika Dertnika iz Grebinja. Bojijo se, da je šel v prostovoljno smrt. — Šofer J. Schranz iz Vrbe se je na motornem kolesu nevarno poškodoval. — V Celovcu je umrl posestnik znane gostilne „zum Mohren“ J. Nätthebusch. — V Špitalu ob Dravi je vojak H. Krauzer smrtno zabodel 23letno Marijo Steiner. Prijavljen je prekemu sodu. — Umrli je vodja kmet. šole pri Hoprijanu agronom Robert Pawlik. — Na kolesu se je pri Borovljah smrtno ponesrečila gospa Marija Wieser. — Pri celovski dež. agrarni oblasti so zaprli vsled poneverbe 80.000 S inž. Pierzl-a.

NAŠA PROSVETA

Moč ideje.

Svet bi lahko razdelili v dva tabora: v tabor, ki se zaklinja na svojo moč in silo, in v tabor, ki veruje v moč in silo duha, ideje. Videz je, kakor da bi bila zmaga na strani sile in moči, ker se slednja javlja v vidnih oblikah in ji nikakor ne nedostaje kričavosti in slavja namišljenih zmag. A vendar je še vsikdar in povsod zmagal duh nad silo, ideja nad zunanjo močjo. O tem priča veličastna zgodovina Cerkev, to potrjuje vsa zgodovina sveta od začetka do danes.

Poleg naših božjih hramov po farah, teh kamnitih klicarjev k duhovnosti in duševnosti, morajo biti prosvetne organizacije trdni in neomajeni braniki duševnega življenja na vasi. Voditi morajo proč od materializma, kateremu je denar in z njim kupljena sila bog, k onemu velikemu pogledu na življenje, ki vidi svet in posvetnost kot samo eden, bežen izraz snujočega stvarniškega duha, obsegaajočega začetek in konec vsega stvarstva. Kajti le oni, ki se zamore dvigniti nad vse dogajanje in življenje na svetu, zamore slediti zakonom malega in velikega, poedinega in občestvenega žitja in bitja na tej zemlji. Slednje razložiti pa je naloga prosvete.

„Pošlji svojega duha in prerajeni bomo! In prenovil boš obličje zemlje,“ bodi torej naša binškoštna prošnja.

Naši pevci z Brnce so priredili začetkom majnika izlet v Slovenijo. Nastopili so na več koncertih, med drugim v Novem mestu na Dolenjskem in v Ljubljani. Povsod so bili deležni pristranih sprejemov in iskrenega navdušenja, ki so ga njihove pesmi še stopnjevale. O njihovem nastopu v Ljubljani piše pevski kritik ljubljanskega „Slovenca“ strokovno oceno, v kateri pravi tudi sledeče: „Pesmi, ki dihalo obilo pristne slovenske značajnosti ter so polne toplega občutja, je zapel zbor kakih 20 pevcev s preprosto, a toliko bolj iskreno doživljenostjo. Vodil jih je zborovodja Ivan Kropivnik, ki se v svojem oblikovanju zanaša povsem na svoj lasten duševni utrip, kot mu je v glavnem dano od prirode. Toda v tem oblikovanju ima glavno besedo čisto prvinsko čustvo in zato je bilo vse to petje v svojem ubranem zanosu prikupno in privlačno in si se mogel naučiti lepote, kot živi v svojih utrinkih najčisteje tudi sredi preprostega človeka na deželi.“

† **Matej Hubad, slovenski glasbenik.** V zadnjih 3 letih je slovenski narod izgubil tri odlične mojstre slovenske nabožne in posvetne melodije. Za patrom Hugolinom Sattnerjem in Emilom Adamičem je sedaj umrl najizrazitejši graditelj slovenske glasbene kulture Matej Hubad. Skozi 42 let je vodil Glasbeno Matico. Njegovemu izrednemu talentu in tudi delavnosti se je posrečilo, da je dvignil Matičin zbor na mednarodno višino. Nad 300 koncertov doma in po vsem svetu je dirigiral in tako odkril drugim narodom lepoto slovenske melodije. Vzgojil je hkrati vrsto odličnih pevcev in pevk. Leta 1933 je stopil v zasluženi pokoj. Njegov pogreb je bila veličastna manifestacija za odličnega kulturnega delavca.

Materinski dan v Glinjah. Z neko bojznijo smo gledali nasproti materinskemu dnevu, katerega je praznovala glinjska farna družina dne 6. t. m. pri Cingelcu. Tri tedne poprej neprestano deževje in vrhutega je imel napovedan svoj Muttertag tudi Heimatkreis v bližnjih Ždovljah. Toda nebo je bilo našim materam naklonjeno in prostorna dvorana je bila zasedena do zadnjega. Spored je bil skoraj preobširen. Najprej so pozdravili naše mamce otroci v lepih deklamacijah in tudi s pesmijo. Glinjivo je bilo, ko so bile matere obsute z cvetjem. Igra „Po trnju do cvetja“ je bila globoke vsebine, igralci so morale rešiti težke vloge. Za smeh je poskrbel „doktor Kapun“ s svojimi hudimi sosedi. Vmes pa je bil vpleten lep nagovor č. g. župnika Oraša materam: Prvo zrnje je bilo vsajeno od žene matere, ki je s tem priklenila človeštvo na svojo zemljo. Naj ostanemo zvesti naukom naših mater, kajti naš rod je zdrav, kar je tudi dokazano po statistiki. Napačno je, ako učijo slovenske matere svoje otroke samo nemško ker jih s tem le odtujijo samim sebi. Saj imamo Slovenci enega najlepših in najmehkejših jezikov, ponosni bi morali biti, da spadamo k takemu narodu. In če ljubimo svojo mater ter njen jezik, je to najboljši dokaz, da ljubimo svoj dom, dom naših pradedov. Saj so izgredi v zadnjih letih najboljši dokaz, da smo Slovenci zvesti državljanji, dočim se je večina odpadnikov znašla proti lastni državi. Viharen aplavz govorniku je bil najboljši dokaz, da je povedal resnico.

Eberndorf—Dobrla ves. Na binškošno nedeljo priredi naše društvo ljudsko igro „Krivoprisežnik“. Začetek ob pol 3. uri pop. Vabljeni!

Izpod Golice. (St. Jakob i. R.—Št. Jakob v R.) Na splošno željo ponovi naše izobr. društvo igro „Miklova Zala“ še dvakrat, in sicer v nedeljo 23. in četrtek 27. majnika. Posetnike iz oddaljenih krajev opozarjamo, naj si zagotovijo vstopnice z dopisnico na izobr. društvo, P. Rosenbach.

Dekla, ki je večča v svinjereji, in **hlapec,** ki zna tudi molzti, se sprejmeta proti dobri plači. Naslov v upravi lista.

Vila, oddaljena 10 minut od železniške postaje, zelo pripravna za rokodelca ali penzionista, se **ugodno proda.** Informacije daje Hranilnica in posojilnica v Št. Janžu, p. Weizelsdorf im Rosentale. 43

GOSPODARSKI VESTNIK

Krava malega kajžlarja.

Še tako borno gospodinjstvo in še tako skromen košček zemlje zadostuje, da si tudi mali človek spita svojega prašiča. V „Pionierju“ čitamo tale prav zanimiva navodila nekega kajžlarja:

Mnogo malih gorskih posestnikov si danes pita svojega prašiča za domačo potrebo, ker mora prodajati mleko in mlečne izdelke, da z izkupičkom nakupi najpotrebnejše. Svinjska mast v velikem nadomešču prodano mleko in mlečne izdelke. Vsak ima svoj način pitanja, mnog način je drag ali neumesten. Naj navedem, kako sam postopam pri pitanju, ker sem namreč mnenja, da moj način ni baš najslabši.

V aprilu kupim prašička od zanesljivega kupca. Najprej ga krmim z mlekom, par krompirji in nekoliko krmske moke. Ko poženejo kropive, jih dnevno naberem, sesekljam in skuham. Kropive so dragocena beljakovinska krma. Od julija naprej pokladam odpadke z vrta, posebno kapusja. Vse dobro zrežem, pomešam z otrobi, ovseno moko in pšenično krmsko moko, nakar dobim žgancem podobno krmilo, ki zadostuje za štiri- ali petkrat. Tako krmim, dokler ne začne odpadati sadje. Sedaj začnem krmiti z odpadlimi, za gospodinjstvo nerabnimi hruškami in jabolki, mehke pokladam sirove, trde kuham. Dajem jih h prej navedeni krmi. To je nedvomno poceni in dobra piča. Dodajam še različne krmilne moke. Z oktobrom začnem dajati močno pičo ter droben, slabši krompir. A nikdar ne pokladam vse vprek, marveč vedno samo eno zmes; v dveh tednih pokrmim dnevno 6 kg otrobi, 6 kg krmilne moke, 6 kg ovsene moke in 6 kg ječmenovega zdroba, kar me stane pri mlinarju dnevno 50 g. Pičo pripravljam dvakrat dnevno, mešanico polivam z vrelo vodo in napravljam nekake žgance, primešam odpadke zelja, pese, hrušk ter krmim štirikrat v enem dnevu. Svinja žre rada, raste in se vidno debeli. Tri tedne pred kolino ji polagam izključno samo še močno krmilo in krompir.

Poleg na krmo polagam važnost na suh in čist svinjak. V poletju puščam svinjo redno za dalje časa na prsto. Še nekatere številke, za katerih pravilnost jamčim. Prašič tehta v aprilu okroglo 10 kg, po osmih mesecih pa okroglo 150 kg. Če sedaj izračunam, kar imam ob kolini od svinje, lahko vidim, da kupljena krma nikakor ni bila predraga, marveč da se je krma in tudi delo obilo poplačalo. Treba je samo nekoliko dobre volje in skrbljivosti.

M. K.

Plevel v žitu je draga reč, ker gre škoda, katero povzročuje, na tisoče šilingov. Zatiranje plevela je zato sila hvaležno delo in mora biti glavna skrb kmetov, ki se pečajo z žitarstvom. Naj danes opozorimo na divjo repico v ovsu, ki je pri nas najnadležnejši plevel. Ponekod se je že tako razbohotila, da so kmetje prestali s setvijo ovsa. In vendar je oves zelo potrebna krepka hrana za mlado živino. Divja repica škoduje žitu s tem, da krade hrano, vlago in svetlobo, zasenči žitne bilke, jih preraste in zaduši. Nakazuje tega škodljivca vsaka njiva po svojem belem cvetju, ki se razkošno bohota med žitnim biljem. Uničevati ga je treba v zgodnji mladosti, ko razvije 2 do 4 lističe. Strokovnjaki svetujejo, naj žitno polje potrosimo z neoljenim apnenim dušikom in sicer zarana ob rosi. Dušik osmomi plevel, ko prisije nato sonce, se osmojeni plevel posuši. Sicer žitna polja porumenijo, če jih potrosimo z neoljenim apnenim dušikom, v 14 dneh pa bujno zazelene.

Gojimo lan! Izdelovanje domače tkanine se spet udomačuje in s tem dobiva lan svoj stari ugled nazaj. Vsaj v aprilu mora biti lan zasejan. Le če se spomlad zavleče, ko letos, je setev lahko kasnejša. Lan potrebuje veliko vode. Najbolj uspeva po krompirju ali drugi okopavini in na deteljščih. Zemlja mora biti ilovnata, globoka, v prejšnjih letih dobro nagnjena. Lanu nikakor ne smemo gnajiti s svežim hlevskim gnojem, ker potem rad poleže in vlakno postane krhko. Sejemo enakomerno, nato pobranamo in povaljamo. Čim lan ozeleni, ga moramo opleti. Pletev ponavljamo, dokler stebelce ne doseže višine 25 cm. Ko odpadajo spodnji listki, je lan dozorel. Od setve do žetve je okroglo 12 tednov. Požeto lanišče pustimo na soncu nepove-

zano, da ga sonce utrdi. V skednju laneno seme popolnoma dozori.

Tolšča v mleku je zelo različna. Ena krava proizvaja bolj, druga manj tolsto mleko, čeprav sta obe iste pasme in pri enaki krmi. Proizvajanje dobrega, tolstega mleka je najprej podedovana lastnost molznic. Zato odbiramo za molznice teleta od dobrih krav. Nadalje lahko opazujemo, da narašča tolščoba, čim večja je razdalja od zadnje oteletitve. Tik pred presušenjem je najvišja. Kislo seno, trava s kislih travnikov, paša na kislih pašnikih, taka krmila znižajo tolščo v mleku. Neugoden je zanj tudi hiter prehod od ene krme na drugo. Končno je za tolščo važna molža. V zadnjih curkih pomolženega mleka je največ tolšče. Torej je važno, da vsako kravo vedno čisto pomolzem.

Velikovški trg minulega tedna. Na živinski trg so prignali 1 bika, 2 pitana vola, 18 krav, 1 telico, 5 prašičev, 28 plemenskih pujskov. Cene so ostale neizpremenjene. — Na blagovnem trgu so prodajali: jajca po 8 do 9, stare kokoši 3—4, mlade 2—3, sirovo maslo 2.40—3.20, pšenico 42, rž 32, oves 28, proso 23, ječmen 35, koruzo 24, ajdo 25, krompir po 13 grošev za kg.

ZANIMIVOSTI

Gobe, ki ponoči svetijo. V braziljskih gozdovih so odkrili gobe, ki dosežejo velikost človeške glave in ponoči izžarevajo zelenkasto svetlobo. Njihova svetloba je tako silna, da se lahko ob njej bere tudi v najtemnejši noči. Tamošnji divjaki jih seve uporabljajo kot svetilke. Zastonj so, gorijo brez petroleja ali električnega toka in služijo ljudem dolga leta.

Municijsko skladišče sredi Sibirije. Sredi Sibirije so sovjeti zgradili mesto Komsomolsk. Leži sredi gozdov in je od meje oddaljeno kakih 5000 kilometrov. Tod je zgrajenih 12 velikanskih tovarn, ki neprestano noč in dan izdelujejo samo eno blago: municijo. Prebivalstvo, katerega število cenijo na 60.000 oseb, tvorijo izključno delavci in vojniki, zaposleni v tovarnih. Tovarne lahko izdelajo streliva trikrat toliko, kolikor ga je potrebno za vso sovjetsko armado. Posebne priprave ščitijo mesto pred sovražnimi letali in bombami, katerih učinek bi moral biti strahoten, če pomislimo, da je v mestnih skladiščih shranjenih več ton nevarnega razstreliva.

Čez tisoč let ne bo več živali, trdi ameriški profesor Olrich. V tej dobi bodo izčrpani vsi petrolejski vrelci in bodo izkopani vsi premogovniki. Ljudem bo ostala za kurjavo in pogon samo sila vetra, sončna toplota in sila morskih valov. Vse domače in divje živali bodo iztrebljene, morda jih bo nekaj umetno ohranjenih v živalskih vrtovih. Človek bo užival samo rastlinsko hrano, ki ga mu bo zadostovala, ker bo vsa dela opravljal zanj stroji.

20 let je molčal. V Mihalovcih na Češkem živi šolski nadzornik, ki je nedavno zaslovel po vsej državi. Med svetovno vojno so mu njegovi sinovi odšli k vojakom. Oče se je tedaj zaobljubil, da ne bo spregovoril 20 let nobene besede, če se mu njegovi sinovi vrnejo zdravi domov. Sinovi so se vrnili in našli mutastega očeta. Preskrbeli so mu najboljše zdravnike, a nobena medicina ni mogla možu vrniti dar govora. Po dvajsetih letih pa mož poseti svojega sina trgovca v Pragi in ga nagovori v lepi besedi. Začuden svojci ga vprašujejo, kako je ozdravel, in mož jim razodene skrivnost svoje zaobljube. Sinovi so odtlej svojega očeta, ki je dokazal tako silno ljubezen do njih, seve še bolj spoštovati in mu strežejo na vse načine.

Listnica uredništva. x. y. Da, smo brali. Da ukrenemo, kar tirja narodna korist, se smeš zanesti. — **T. V.** Zakaj se skrivate za začetnice? Priobčimo še v maju. — **J. R.** „Če naši fantje pojo...“ moramo zapleniti mi. — **Branko.** Ponavljaš staro. Pridi s tehtnimi dokazi! — **Šmihel p. P.** Ali ne bi bolje kazalo, da poskrbite za udeležbo pri nameravanem izletu doma? — **Rožan 100.** Nameravani binškoštni izlet Ljubljančanov je vsled nastalih tehničnih težkoč preložen na poznejši čas. — **Sp.** Mali ljudje! — **Dopisnikom.** Vsled pomanjkanja prostora smo nekatere dopise odložili za prihodnjo številko. Da se izognemo morebitnim pomotam, prosimo, da se prispevki za list pošiljajo neposredno uredništvu, upravniške zadeve pa upravi. Pozdravljeni!